

JARO 1935

ESPERANTISTO

ESPERANTYSTA POLSKI

REDAKCIO KAJ ADMINISTRACIO: KRAKÓW, UL. LUBICZ L. 34,

REDAKTANTOJ:

PROF. DR. ODO BUJWID — TADEUSZ HODAKOWSKI

RESPONDECA REDAKTORO: DR. LEON ROSENSTOCK

ADMINISTRANTO: LUDWIK KUTSCHER

KUNLABORINTOJ:

Prof. Dr. Ajdukiewicz (Lwów). — Józef Alfus (Kraków). — R. Banham (Melbourne). — Dr. Leo Belmont (Warszawa). — Hermina Bertizarka (Kraków). — Prof. Tadeusz Biliński (Kraków). — Lola Białkówna (Lwów). — Józef Bociek (Ćmielów). — Bep Bresler (Werkendam). — Bolesław Czechowski (Susiec). — Inż. M. Chmieliński (Łódź). — Dr. Antoni Czubyński (Ostrowiec Kielecki). — Dr. Jerzy Dobrzycki (Kraków). — Isaj Dratver (Warszawa). — Dr. Leopold Dreher (Kraków). — Hilda Dresen (Tallinn). — Jakób Epsztejn (Lida). — Leonja Frucht - Neumanowa (Sławentyn). — Henryk Gielb (Warszawa). — Olga Goldmanówna (Kraków). — S. Grenkamp (Paris). — M. Jagoda (New York). — Ludmila Jevsejeva (Riga). — Stanisław Karolczyk (Warszawa). — † Jan Kaszycki (Kraków). — Ignacy Kegel (Jasło). — Dr. Wanda Koczorowska (Kraków). — Ivan H. Krestanoff (Sofia). — Bronisław

Kuhl (Radom). — Lingva Rondo (Tallinn). — Bernard Long (Londyn). — Minuška Mantel (Lwów). — Jozefo Mátyás (Debrecen). — Emil Mayer (Kraków). — Karol Michałek (Jasło). — Juljusz Mieroszewski (Kraków). — J. Migacz (Nowy Sącz). — Władysław Misiewicz (Radom). — Józef Orzech (Wejherowo). — Prof. Dr. Stanisław Pigoń (Kraków). — Dr. Kazimierz Piotrowski (Kraków). — Antoni Pisarski - Woydakowski (Warszawa). — Prof. Dr. Józef Reiss (Kraków). — Dr. Wilhelm Róbin (Warszawa). — Henr. Seppik (Tallinn). — Jan van Schoor (Antwerpen). — Prof. Mieczysław Sygnarski (Bydgoszcz). — Marja Szczepańska (Kraków). — Th. Ejvind Termasen (Ejsberg). — Irena Traumówna (Tarnów). — Dr. Marjan Tyrowicz (Lwów). — J. Vahtkerl (Tallinn). — Vera Valberg (Upsala). — Halina Weinsteinówna (Warszawa). — Leon Wiener (Warszawa). — Edward Wiesenfeld (Warszawa). — Lidja Zamenhof (Warszawa). — Z. Zawiszanka (Warszawa).

REPREZENTANTOJ:

Białystok — Esperanta Societo Zamenhofa, Polna 4.
Katowice — Societo de Esperanto Amikoj, Wawelska 3.

Paryż — S. Grenkamp, 117. Bd. Jourdan
Warszawa — Halina Weinstein, Leszno
99. m. 5. Konto P. K. O.
27.867.

ENHAVO DE LA JARKOLEKTO 1935

	Paĝoj		Paĝoj
1. Artikoloj originalaj:		Ivan H. Krestanov — Pola - bulgara amikeco	16
Dr. Wanda Koczorowska — 30 datreveno de l' scienca laborado de la Prezidanto de Pola Respubliko, Prof. Ignacy Mościcki	1	L. Z. — Al mia patrino	17
Dr. M. Tyrowicz — La pola gazetaro, ĝia pasinteco kaj la nuna stato	3	Tadeusz Biliński — Kio estas la nuntempa romano?	18
M. Szczepańska — Novaj fluoj en edukado de virinoj	6	S. Grenkamp — Riproĉetoj kaj kontraŭriproĉo	23
Lena — Feliĉan Novan Jaron!	8	Dr. L. D. — Kion respondas la recenzinto?	24
Jan Kaszycki — La lasta kiso	9	O. Bujwid — Leo Belmont	27
Henr. Seppik — Novaj perspektivoj	16	E. Wiesenfeld — Leo Belmont	28
		Parolado de Dro Adamo Zamenhof	30

	Paĝoj		Paĝoj
Parolado de dr-ino Muszkatblat	30	Dr. A. Czubyński — „Paŝo post paŝo“ aŭ la iluzioj de la E-istoj de pasinta generacio	99
Halina Weinstein — Letero al Leo Belmont	31	H. Gielb — 30.000 - skolta urbo en arbaroj...	101
Leo Belmont — Odpowiedź Halinie Weinstein	31	J. Orzech — Rimarkigoj de la leganto de P. E.	103
Halina Weinstein — Respondo al respondo	32	Bep Bresler — Letero el Nederlando	104
Leo Belmont — Letero de Leo Belmont, skribita en 1887 jaro al la aŭtoro de Esperanto	35	Pri paciga rimedo	105
Leo Belmont — Al la Societo „Konkordo“	36	I. Dratwer — Varsovio, Warszawa aŭ Varŝavo?	107
Leo Belmont — Blinda poeto - fenomeno (I. I. Kozlov)	37	Quo Vadis?	108
Dr. A. Czubyński — Propagando dum la kriza periodo	43	N. Bertizanka — M/S „Piłsudski“ nova akiro de pola komerca ŝiparo	110
Alf. — En unueco nia forto!	44	J. Orzech — Ignacy Jan Paderewski	113
J. Orzech — Maurycy Mochnacki	45	J. Orzech — Kazimierz Brodziński (1791 — 1835)	115
Dr. W. Róbin — Parolado dum la Belmonta vespero	45	I. Dratwer — Renkonto!	117
Lingva diskuto	46	K. Michałek — Magiisto	118
M. Mantel — Lwów — semper fidelis	47	J. Epsztejn — Ĉielen kaj surtere... .	120
Ludmila Jevsejeva — Por momento... .	48	J. Orzech — Lingvaj konsideroj	121
Leono Vienano — La nigraj flugiloj de la krizo	49	Olga Goldmanówna — Impresoj pri ekskurso al insuloj Färöer kaj Islando	123
S. Grenkamp — Lastresponde al la recenzinto	52	Lola Blankówna — La energia organizo	125
J. Orzech — Fryderyk Chopin (1810 — 1849)	57	Vera Valberg — Letero al radiopreleganto	126
Dr. L. Dreher — Por la Adresaro de Zawada	59	Inĝ. M. Chmieliński — Ŝtono sur nia vojo	129
Bernard Long — Kelkaj malfortaĵoj de Occidental	59	Emil Mayer — Pri laborprogramo	130
Leono Vienano — Lingva angulo	61	R. Banham — Vojoj al mondlingvo	132
Józef Piłsudski (*1867 †1935)	71	UDEV-anino — Tiel - aŭ inverse	133
H. Gelb — La lasta vojo	72	Jan van Schoor — Sunbrilo	137
J. Orzech — Pri kaŝuba lando, lingvo kaj verkistoj	75	H. Gielb — Poloj en Estonio	137
József Máttyás — Voĉoj el alilando post morto de nia Marŝalo	76	I. Dratwer — Enue	140
Dr. L. Dreher — Lingva esploro 76. 84. 102. 122. 139. 148.	84.	Dr. A. Czubyński — Kurantaj ĉaĝgrendoj	143
J. Migacz — Esperanto venkos nur per lernejoj!	77	R. Banham — La ĝemeloj-revolucioj	145
Th. Ejvind Tenmäsén — Stranga rakonto	79	Jan van Schoor — Kial mi ne kisu vin?	147
Inĝ. M. Chmieliński — Iom pri novaj eblecoj de E-propagando en Eŭropo	81	M. Mantel — Signalas! Atentu! Gatsatoko.	151
Dr. A. Czubyński — La esperantismo el la vidpunkto de ne-esperantista publiko	82	2. Tradukoj:	
H. Gielb — Kie pasigi la someran libertempon?	86	— El infanaj jaroj de Marŝalo Piłsudski (tr. Prof. Sygnarski)	2
I. Dratwer — La vivo komenciĝos morgaŭ...	90	Marja Konopnicka — La fato de Staŝ (tr. Józef Bociek)	8
H. Gielb — Kolegio de internaciaj prelegoj akademiaj en Gdynia	91	Jan Lemański — Najbaroj (tr. Baroko) — Parolado de Leo Belmont (tr. Halina Weinstein)	8 32
Sinceraj konfesoj de l' redaktanto	92	Leo Belmont — Mia portreto (tr. Edward Wiesenfeld)	36
H. Gielb — La batalo kontraŭ krimo	96	Leo Belmont — Sur la margeno (tr. St. Karolczyk)	37
Prof. Dr. O. Bujwid — Migranta Kongreso de 35 popoloj	97	Puszkina — Mickiewicz (tr. Leo Belmont)	40
		Puszkina A. S. — Soneto pri soneto (tr. Leo Belmont)	51

	Paĝoj		Paĝoj
T. J. Wójcicki — La migranto (tr. Wł. Misiewicz)	60	6. Radio:	14. 15. 26. 50. 70. 142. 152.
Mickiewicz — Vidaĵo de montoj el Stepcj Kozlovaj (tr. Leo Belmont)	62	7. Redakciaj kaj Administraciaj sciigoj, Alvokoj, Nekrologoj ktp.:	6. 14. 39. 48. 50. 56. 64. 106. 123. 127. 140. 142. 148. 152.
I. Nikitin — Nesto de hirundo (tr. Hilda Dresen)	65	8. Konstantaj rubrikoj:	
Leo Belmont — Maja fabelo (tr. Halina Weinstein)	77	Distraĵoj:	10. 25. 96.
Wincenty Pol — La kanto pri mia lando (tr. Józef Orzech)	88	Novaĵoj el Esperantujo:	19. 55. 67. 93. 110.
J. Mieroszewski — La elektra liriko (tr. la aŭtoro)	89	Teatro kaj filmo:	10. 65.
Erni Hür — Ne kreskas la spirit' rapide (tr. Hilda Dresen)	91	Skolta angulo:	40. 55. 70. 80. 87. 117. 139.
Juljusz Słowacki — Interparolo kun piramidoj (tr. Leo Belmont)	107	Aldonoj:	Prof. Dr. Kazimierz Ajdukiewicz — Pola filozofia penso en lasta jarcentkvarono (Nr. 2). Dr. Kazimierz Piotrowski — La pola aviado (Nr. 2 kaj 4). Prof. Dr. Stanisław Pigoń — Ĉerko kaj lulilo de Pollando en „Sinjoro Tadeo” (Nr. 5). Z. Zawiszanka — Pri Marŝalo Józef Piłsudski (Nr. 6). Prof. Dr. Odo Bujwid — Rememoroj pri la unua Pola Marŝalo Józef Piłsudski (Nr. 6). Prof. Dr. Józef Reiss — Mazurkoj de Chopin (Nr. 6). Dr. Jerzy Dobrzycki — Wawel — Pola Panteono (Nr. 11). Dr. Marjan Tyrowicz — Pollando kaj poloj en pasinteco kaj hodiaŭ (Nr. 12).
Henryk Sienkiewicz — Fiereco (tr. I. Kegel)	119		
Albrecht Rodenbach — La kanteto de l' pafilo (tr. Jan van Schoor)	137		
Stanisław Przybyszewski — El „Chopin kaj la nacio” (tr. Bogdan M)	146		
3. Bibliografio:	12. 21. 78. 95. 112. 135. 150.		
4. Esperantista kroniko kaj movado:	11. 19. 20. 25. 26. 40. 53. 68. 79. 94. 109. 141. 151.		
5. Kongresoj, kunvenoj ktp.:	42. 47. 51. 65. 73. 128. 145.		

SKOLTA ANGULO.

ESTU PRETA!

Sekretariejo de Skolta Esperantista Ligo (Pollanda Distrikto), Kraków, Lelewela 9. m. 2. — sciigas ĉiujn geskoltojn, scipovantajn Esperanton, ke ili aliĝu tuj, senhezite, al la supre citata adreso por pligrandigi vicojn de la S. E. L.-anoj. Ĉiu skolto-esperantisto rajtas porti sur maniko, ĉemizinsignon — kvinpintan verdan stelon — insignon de Esperantistoj por montri konon de helpa internacia lingvo.

Grava peto.

Skolto estas fraĵo al ĉiu alia skolto! Memoru do, ke via devo estas sukcesi Esperanton inter la tutmonda skoltaro!

„Kantas la hungara skolto“

La Esperanto-Studrondo de la Hungara Skolta Asocio eldonis kantlibreton de skolta kantoj en Esperanto. La prezo nur 1 resp. kup. Meĉdu ĉe: Hungara Esp. Skolta Rondo, V, Nagy Sándor — utca 6.

Al la esperantistoj-verkantoj

Preparante eldonon de libro-almanako pri ĉiuj esperantistoj — ĵurnalistoj, verkistoj kaj poetoj, kaj ĉiuj verkantaj espe-

rantlingve, aŭ nacilingve, sed sciantaj esperanton — mi petis pri alsendo de bezona tiucele materialo (vidu la an'aŭan n-ron de Pola Esperantisto). La rezultoj de la komuniko estis brilaj, oni alsendis al mi multan materialon, sed bedaŭrinde, ne ĉiuj konsideris mian peton. Oni ekzemple sendis al mi grupan foton, anstataŭ persona pri la koncerna persono, la biografioj estas multfoje nelegeblaj, aliaj eĉ sendis min al la Esperanta Enciklopedio aŭ al aliaj fontoj, kie mi trovu la koncernan foton kaj biografion. Unu esperantisto sendis min eĉ al iu antaŭmilita gazeto por tie preni lian foton kaj biografion... tre bone, ke tiu s-ro eks'ere (la foto) ne ŝanĝiĝis, sed mi pensas, ke dum tiu longa periodo li eble ion plian verkis kaj publikigis.

Tio ne nur malhelpas mian laboron, sed eĉ faras ĝin neebla.

Refoje mi petas konsideri mian unuan komunikon kaj sendi materialon tute konforme al ĝi.

Antoni Pisarski-Woydakowski,
Redaktoro

de Pola Agentejo Telegrafa —
Warszawa PAT.

La materialon mi petas sendi je adreso:
Antoni Pisarski-Woydakowski, Warszawa,
strato Złota 35/38, Pollando.